

egunekoa

Jesus Argote

(Euskaltzaleon Elkarguneko kidea)

Gasteizko euskalgintza, aurrera joateko ordua

Duela 30 urte euskara hilzorian ez bazen ere, hiltzekotan zegoen gure hirian eta Araba osoan. Ezagutza eta erabiltze maila hutsaren parekoa zen, eta ez dago dudarik, bide luzea egin dugula garai hartatik. Aurrerapausoak hezkuntzan, paisaia urbanoan, erabileran, gizartearen jarreran... euskara ezinbesteko elementua izatea lortu dugu, hein handi batean euskaltzale eta euskaldun ororen borondatezko lanari esker. Lan horrek guztiak askotan administrazioen trabak gainditu egin behar izan ditu, bereziki Araban, gertu ditugun administrazioek ez baitute inoiz erakutsi euskarak merezi duen begirunea. Ezta euskaldunok merezi dugun begirunea ere.

Hogeita hamar urte pasatu dira eta orain egoera desberdina da oso. Umeek euskaraz ikasteko aukera dute (hemen lan handia geratzen da, ordea, Lanbide Heziketako moduluetan, Unibertsitatean, iruzur hutsa den A eta B ereduetan, D ereduaren kalitatean, irakasleen prestakuntzan...) eta gure hizkuntzaren ezagutza eta erabilera maila igo egin da, eta orain ez da gauza arraroa euskara kalean entzutea.

Gasteizko eta Arabako euskaldun eta euskaltzaleen lanari esker askotariko ekimenak burutu dira euskararen alde. Ekimen garrantzitsuak, borondatezkoak, baina batzuetan eragin txikia izan dutenak. Eragin txikia, askotan ekintzak planifikaziorik eta koordinaziorik gabe egin direlako.

Gasteizko Euskaltzaleon Elkargunetik aurrerapausoak emateko ordua heldu dela uste dugu. Aurrerapausoak Gasteizek plangintza zehatza eta koordinatua behar duelako. Euskarak borondatezko lana behar du, eta zoritxarrez behar izango du oraindik, baina metodologia aldatu behar dugulakoan gaude.

Urteetan euskaldunok tresna ugari sortu ditugu, haien artean Euskal Herriko mailan lan egiten duen Euskara Gizarte Erakundearen Kontseilua. Kontseiluak bultzatu dituen ekimenen artean bada oso interesgarria iruditzen zaigun ekimena, beharbada euskararen alde egin den ekimenik eraginkorrenetakoa. Herriz herri

burutzen ari den Plan Estrategikoa da, dudarik gabe, historikoa izan daitekeen ekimena, euskalgintzaren bultzada eta gizartearen onespina jasoz gero.

Herri bakoitze-ko egoera aztertu, dauden aldeko faktoreak eta defizitak zehaztu eta egoerari aurre egiteko neurriak zehaztu, gizarte eragileen konpromisoa eskatu eta konpromiso horren segimen-

dua egin. Mekanismo erraza da, baina sistematikoki lan ikaragarria suposatzen duena. Hori baino ez da, lau lerrotan azaldua, Plan Estrategikoa famatu hori, Bai Euskarari ekimenaren bidez Euskal Herriko gizarte osoaren bultzadaz eta diru laguntzaz egin dena. Orain guri dagokigu gizarte osoak eman zigun konfiantza praktikara eramatea. Gure txanda da, eta ziur gaude euskalgintzak erantzungo duela.

Horretarako Euskaltzaleon Elkarguneak bilera irekirako deia egin du datorren larunbaterako, urtarrilaren 19rako, goizeko 10etan Aldabe Gizarte Etxeko balioanitzeko gelan. Guztiak gonbidatuak zaudete, zuen parte-hartzea eskertuko dugu. Laster arte.

KOORDINAZIORIK EZA

Euskaltzaleen lanari esker ekimen asko egin dira Araban, baina eragin txikiarekin planifikaziorik gabe egin direlako

PLAN ESTRATEGIKOA

Euskararen aldeko ekimen eraginkorrena izan daiteke, euskalgintzaren bultzada eta gizartearen onespina jasoz gero

menen artean bada oso interesgarria iruditzen zaigun ekimena, beharbada euskararen alde egin den ekimenik eraginkorrenetakoa. Herriz herri

zutabea

Kepa Korta

Non da Wally?

Aspaldian ez dugu inon ikusten; ez dugu inon bere hizketa xelebrea aditzen. Eta hobe horrela, bururatzen zaigu bat-batean. Euskal abertzale eta nazionalisten kontrako diskurtso bortitza egiteko ahoa zen berea. Inork baino minutu gehiago zituen komunikabide gehienetan. Baina inoren ideologiaren aurkako baino giza adimenari egindako irain gogorra zen bere hizketaldi bakoitza. Sinesgaitza zen halako pertsonaia inongo alderdiren bozemaile izatera hel zitekeenik. Euskaraz nahiz gaztelaniaz, gauza ziurra zen ez zuela perpaus zuzena egiten asmatuko. Gogorik lasaiena ere urduritasun larrienaz jotzeko gaitasuna zuen bere hizkuntz ezintasunak. Bere bertute bakarra soinu jotzea zela esaten zuten. Ondo joko du, ez dut zalantzan jartzen. Amadeus filmean ikusi genuen bateragarriak zirela jenio musikala eta lelokeria.

Nolanahi ere, bere falta sumatu dut. Askorentzat adibide argia —adibide, ez eredu— bihurtu zen denbora gutxian. Hasteko, euskaltzaleentzat. Euskara ikastea zaila dela? Hor genuen frog, ama hizkuntza gaztelania kaskarra izanda ere, ikas daitekeela euskara, maila kaskar berean. Zertarako ikasi euskara? Alderdi politiko espainiar bateko buruzagi autonomiko izateko gutxienez, meritu bakar erabakigarria izan daitekeela frogatzen zuen.

Hizkuntzalarientzat batez ere oso adibide interesgarria zen berea. Psikolinguistentzat kasu argia zen arrazoibidearen eta hizkuntzaren arteko harreman estuaren adibide gisa. Hizkuntz gaitasuna adimen koizientearen parekoa zuela bistakoa zen. Hizkuntzalaritza teorikoaren esparru guztietan agortezina zen adibideen iturri gisa: agramatikalitate era guztiak: (euskarazko) atzizki eta (gaztelaniazko) preposizioak, komunztadura; proposizio zentzugabea, tautologikoa eta kontraesankorra; kontrolik gabeko inplikazio, auresuposizio eta inplikaturak, ... Zerrenda nahi adina luza daiteke eta hizkuntzalaritza erretorika eta argudiatzearen teoriara ere erraz eraman. Horregatik, aditu guzti horien izenean galdetu nahi dut: Non da Wally?

seiko urrea

Iñaki Lasa

Fernandoren manamenduak

Askotan galdera zail eta sakonen erantzunak bilatu nahi ditugunean mendira jotzen dugu. Agian, bakardadeak laguntzen duelako edo beharbada, Jainkoarengandik gertuago sentitzen garelako. Hala ere, ohitura hau ez da berria, Moisesek, esate baterako, horixe egin zuen. Askotan pentsatu dut horretan, izan ere, pentsa ezazue zer ardura den mendira bakarrik igo eta bertan ahots zerutiarrez hitz egiten dizun pertsona batekin hitz egin ondoren, 10 manamenduak besapean dituzula munduratzera berriro. Ikaragarria. Herrikideak denak zuri begira, aho bete hortz, manamenduen berri ematen duzun bitartean.

Ederki uler dezaket, beraz, nola senti-

tzen den Fernando, Fernando Sebastian, noski. Bakearekin sakonki kezkatuturik dagoen pertsona da Fernando. Adibidez, Gurutzadan eroritakoen aldeko momumentuaren defendatzaile hutsa dugu, Iruñean bakearen alde inoiz eraiki den oroitarriak esanguratsuen, 40 urteko bakealdia errepresentatzen duena. Baina, heldu diezaiozun hariari:

Bakearen kezka buruan zebilkiola altxatu zen gure Fernando goizaldeko ordu txikietan eta mendira jo zuen, Moisesen antzera seinale baten bila. Iruñeko iparraldean dagoen Ezkaba mendiko tontorrera jo zuen. Zertxobait nekaturik iritsi zen, alde guztietara begira seinalearen bila. Aparkatutako kotoxeak gora eta behera era akonpasa-

tuan mugitzen zirela ikusi zuenean deabruaren gauzak izan zitezkeela pentsatu zuen (*The devil* esango luke Miguel Sanzek) eta halaxe zen, haragikeria deabruaren gauza izan baita beti.

Etsiturik, beherako bidean hasi bezain pronto, ordea, iritsi zen seinalea. Aznarren ahotsarekin antza handiegia zuen ahots zerutiar batek «Eesstaatutuuaa, Koonstituuziiooaa» esan zion. Lasterka, algaraka jaitsi zen fededunei berria ematera. Orain bazekien, nazionalistak oker zeuden, horiek ziren errudunak, ETArek helburuak izateak kutsatu egiten du, hiltzen den bitartean ezer ez da zilegi, Euskal Herria ez da existitzen, nazionalistak deabruak hartu ditu bere gain.

Ezkabako gotorlekuan Gerra Zibilean espetxeratutako eta hildako pertsonentzat berandu iritsi da seinalea. Bortxaz hil zituzten Estatutua eta Konstituzioa ekarri behar zigun Errepublikaren alde Fernandoren elizkideak sarraskiaren alde zeudela.

kornerra

Mikel Elorza

Lasai

Argigarria da egiaztatzea etxe guztietan dela latza laratza. Esaera zaharrra jo dut esapideak asko maite dituen mundu batez jarduteko: epaitegiez. Botere judizialaren *independentzi*az. Nola demokraziaren espresio diren Europako estatuetan botere zatiketa dagoela egunero sentitzen dugun; hori bai, batzuk zatitzaile dira eta beste batzuk zatitu, edo zatigai. Espainiako Entzutegi Nazionalak ebazpen ikaragarriak eskaintzen jarraitzen du (*ikaragarri* hitza, kasu honetan, esanahirik estuenean hartuta). Seko auto-determinatuta dabil; gidaria Moncloan duela. Baina hasieran esan dugu, sukalde zikinak beste etxeetan ere ikus daitezke. Botere judizial libre! Libertate osoa izan du Eric Halphen epaileak etxera doala erabakitzeke. Libertate osoa Eliseoko apopiloa barne zuen ikerketan ez aurrera egiteko. Lasai egon gaitetzke. Dena ondo lotuta dago.

kornerra@egunkaria.com